A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2009. december 10.*

A T-195/08. sz. ügyben,

az **Antwerpse Bouwwerken NV** (székhelye: Antwerpen (Belgium), képviselik kezdetben: J. Verbist és D. de Keuster, később: J. Verbist, B. van de Walle de Ghelcke és A. Vandervennet ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviseli: E. Manhaeve, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Gelders ügyvéd)

alperes ellen

egyfelől a felperes által a referenciaanyagok gyártására szolgáló csarnoknak az Institut des matériaux et mesures de référence (referenciaanyagok és -mértékek intézete) geeli (Belgium) földterületén történő megépítésére irányuló meghívásos közbeszerzési

* Az eljárás nyelve: holland.

eljárás keretében benyújtott ajánlatát elutasító, és a közbeszerzési szerződést egy másik ajánlattevőnek odaítélő bizottsági határozat megsemmisítése iránti kérelme, másfelől a felperes által a Bizottság ugyanezen határozata következtében állítólagosan elszenvedett kár megtérítése iránti kérelme tárgyában

A TÖRVÉNYSZÉK (ötödik tanács),

tagjai: M. Vilaras elnök (előadó), M. Prek és V. M. Ciucă bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. június 10-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

1 A 2006. december 13-i 1995/2006/EK, Euratom tanácsi rendelettel (HL L 390., 1. o.) módosított, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 2002. június 25-i 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 248., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 74. o.; a továbbiakban:

költségvetési rendelet) 27. cikkének (1) bekezdése, 89. cikkének (1) bekezdése, 91. cikkének (1) bekezdése, 99. cikke, 100. cikkének (2) bekezdése és 101. cikke a következőképpen rendelkezik:

„27. cikk

(1) A költségvetési előirányzatokat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvével összhangban kell felhasználni, nevezetesen a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség elveivel összhangban […]

89. cikk

(1) Minden, a költségvetés által egészében vagy részben finanszírozott közbeszerzési szerződés megfelel az átláthatóság, az arányosság, az egyenlő elbánás és a megkülönböztetésmentesség elvének […]

91. cikk

(1) A közbeszerzési eljárások a következő formák egyikét öltik:

a) nyílt eljárás;

b) meghívásos eljárás;

c) versenytárgyalás [helyesen: tervpályázat];

d) tárgyalásos eljárás;

e) versenypárbeszéd.

[…]

99. cikk

A közbeszerzési eljárás időtartama alatt minden, az ajánlatkérő és a pályázók [helyesen: részvételre jelentkezők] vagy ajánlattevők közötti kapcsolatfelvételnek ki kell elégítenie az átláthatóságot és az egyenlő elbánást biztosító feltételeket. Ez nem vezethet a szerződés feltételeinek vagy az eredeti pályázat [helyesen ajánlat] feltételeinek módosításához […]

100. cikk

[…]

(2) Az ajánlatkérő tájékoztatja a határozat indokairól azon pályázókat [helyesen: részvételre jelentkezőket] vagy ajánlattevőket, akiknek az ajánlatát vagy pályázatát [helyesen: a részvételi jelentkezését vagy ajánlatát] elutasították, és a sikeres pályázat [helyesen: ajánlat] jellemzőiről és viszonylagos előnyeiről, valamint a szerződést elnyerő ajánlattevő nevéről azon ajánlattevőket, akiknek a pályázata [helyesen: az ajánlata] elfogadható, és akik ezt írásban kérik.

Egyes részleteket azonban nem szükséges közölni, amennyiben e közlés akadályozná a jog alkalmazását, közérdeket sértene, illetve sértené köz- vagy magánvállalkozások jogos üzleti érdekeit, vagy torzítaná a vállalkozások közötti tisztességes versenyt.

101. cikk

Az ajánlatkérő a szerződés aláírása előtt elállhat a beszerzéstől vagy törölheti az odaítélési eljárást anélkül, hogy a pályázók [helyesen: részvételre jelentkezők] vagy ajánlattevők bármifajta ellentételezésre jogot formálhatnának.

A határozatot indokolni kell, és a pályázók [helyesen: részvételre jelentkezők] vagy ajánlattevők tudomására kell hozni.”

2 A költségvetési rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2002. december 23-i 2342/2002/EK, Euratom bizottsági rendeletnek (HL L 357., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 145. o.) a 2005. július 20-i 1261/2005/EK, Euratom bizottsági rendelettel (HL L 201., 3. o.), a 2006. augusztus 7-i 1248/2006/EK, Euratom bizottsági rendelettel (HL L 227., 3. o.) és a 2007. április 23-i 478/2007/EK, Euratom bizottsági rendelettel (HL L 111., 13. o.) módosított 122., 138., 139., 148. és 158a. cikke a következőképpen rendelkezik:

„122. cikk

A közbeszerzési eljárások típusai

(A költségvetési rendelet 91. cikke)

(1) A szerződés odaítélésére versenytárgyalási felhívás útján [helyesen: hirdetménnyel indított közbeszerzési eljárás útján], nyílt, meghívásos vagy tárgyalásos eljárás alkalmazása esetén ajánlati felhívás közzétételét követően, illetve, tárgyalásos eljárás alkalmazása esetén ajánlati felhívás előzetes közzététele nélkül, adott esetben, versenypályázat [helyesen: tervpályázat] alapján kerül sor.

(2) A versenytárgyalási felhívás [helyesen: A közbeszerzési eljárás] akkor minősül nyíltnak, ha valamennyi érdeklődő gazdasági szereplő ajánlatot tehet […]

A versenytárgyalási felhívás [helyesen: A közbeszerzési eljárás] akkor minősül meghívásosnak, ha valamennyi gazdasági szereplő pályázhat [helyesen: jelentkezhet]

az abban való részvételre, de csak azok nyújthatnak be ajánlatot, akik eleget tesznek a 135. cikkben említett kiválasztási szempontoknak, és akiket az ajánlatkérő írásban, egyidejűleg meghív […]

A kiválasztási szakasz valamennyi egyedi szerződés esetén megismételhető, vagy magában foglalhatja a potenciális pályázókat [helyesen: részvételre jelentkezőket] tartalmazó jegyzék összeállítását a 128. cikkben említett meghívásos eljárás keretében.

[…]

138. cikk

A szerződés odaítélésére vonatkozó rendelkezések és szempontok

(A költségvetési rendelet 97. cikkének (2) bekezdése)

(1) A költségvetési rendelet 94. cikkének sérelme nélkül a szerződés odaítélésére az alábbi két módszer egyike alapján kerül sor:

a) a szerződés odaítélése a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás alapján, amely esetén a szerződést azon szabályszerű ajánlat nyeri el, amely eleget tesz a megállapított feltételeknek, és a legalacsonyabb árat kínálja;

b) az összességében legelőnyösebb ajánlat szempontja szerinti eljárás […]

139. cikk

Kirívóan alacsony árajánlat

(A költségvetési rendelet 97. cikkének (2) bekezdése)

(1) Amennyiben egy adott szerződéssel kapcsolatban az árajánlat kirívóan alacsonynak tűnik, úgy az ajánlatkérő az ajánlat kizárólag ilyen okból történő elutasítását megelőzően írásban bekéri az ajánlat általa lényegesnek tartott elemeire vonatkozó részletes adatokat, és a felek megfelelő meghallgatását követően ellenőrzi azokat, figyelembe véve a kapott magyarázatokat […]

148. cikk

Kapcsolattartás az ajánlatkérő és az ajánlattevő között

(A költségvetési rendelet 99. cikke)

(1) Az ajánlatkérő és az ajánlattevő közötti kapcsolattartásra, kivételként, a szerződés odaítélésének eljárása során a (2) és (3) bekezdésben előírt feltételek szerint kerülhet sor.

[…]

(3) Amennyiben az ajánlatok felbontását követően szükségessé válik egyes ajánlatok tisztázása, vagy nyilvánvaló elírást kell kijavítani az ajánlatban, úgy az ajánlatkérő kapcsolatba léphet az ajánlattevővel, de e kapcsolatfelvétel nem eredményezheti az ajánlatban foglalt feltételek bárminemű módosítását.

[…]

158a. cikk

A szerződés aláírását megelőző várakozási időszak

(A költségvetési rendelet 105. cikke)

(1) Az ajánlatkérő a 2004/18/EK irányelv hatálya alá tartozó szerződést vagy a keretszerződést a sikeres ajánlattevővel csak a következő időpontoktól számított 14 naptári nap elteltével írhatja alá.

Ezt az időszakot az alábbi időpontok egyikétől kell számítani:

a) az odaítélési határozatok és az elutasító határozatok egyidejű feladását követő nap;

b) amennyiben a szerződést vagy keretszerződést tárgyalásos eljárással, hirdetmény előzetes közzététele nélkül ítélték oda, a 118. cikkben említett, a szerződés odaítéléséről szóló hirdetménynek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő közzétételét követő nap.

Amennyiben szükséges, az ajánlatkérő további vizsgálat céljából felfüggesztheti a szerződés aláírását, ha ezt a sikertelen vagy sérelmet szenvedő ajánlattevők vagy

pályázók [helyesen: részvételre jelentkezők] kérelmei vagy megjegyzései, vagy bármely hozzá eljutott vonatkozó információ indokolja. A kérelmeket, megjegyzéseket vagy az információt az (1) bekezdésben megállapított határidőn belül kell megkapni. Felfüggesztés esetén valamennyi pályázót [helyesen: részvételre jelentkezőt] vagy ajánlattevőt a felfüggesztési határozatot követő három munkanapon belül értesíteni kell. A (2) bekezdésben előírt esetek kivételével az (1) bekezdésben megállapított határidő lejárta előtt aláírt bármely szerződést semmisnek kell tekinteni. Amennyiben a szerződés vagy keretszerződés nem ítélhető oda az eredetileg nyertes ajánlattevőnek, az ajánlatkérő odaítélheti azt a következő legjobb ajánlattevőnek.

[…]”

3 Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.) 2. és 8. cikkének szövege a következő:

„2. cikk

A szerződések odaítélésének elvei

Az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, és átlátható módon járnak el.

28. cikk

Nyílt, meghívásos és tárgyalásos eljárás, valamint versenypárbeszéd alkalmazása

A közbeszerzési szerződések odaítélésekor az ajánlatkérő szerv az ezen irányelv céljaihoz igazított nemzeti eljárásokat alkalmazza.

E közbeszerzési szerződéseket nyílt vagy meghívásos eljárás keretében ítéli oda […]”

A jogvita előzményei

4 Az Európai Bizottság egy referenciaanyagok gyártására szolgáló csarnoknak az Institut des matériaux et mesures de référence geeli (Belgium) földterületén történő megépítése érdekében közbeszerzési eljárás lefolytatásáról döntött. A végrehajtási rendelet 122. cikke (2) bekezdésének második albekezdése szerinti meghívásos eljárást választotta, és a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény 2006. május 31-i közzétételével meghívásos eljárást indított az említett építési munkák vonatkozásában.

5 A felperes Antwerpse Bouwwerken NV, a C. társaság és két másik vállalkozás vett részt ebben az eljárásban. Átadták nekik a dokumentációt, amelynek az adminisztratív

feltételeket tartalmazó melléklete 25. pontjában előírja, hogy a szóban forgó közbeszerzést a legalacsonyabb árat tartalmazó ajánlatot tevőnek ítélik oda, és kifejti, hogy:

„[A]z összefoglaló jegyzékben kért valamennyi árat – kizárás terhe mellett – meg kell jelölni. Ez vonatkozik az ajánlattevők által megfelelő időben benyújtott észrevételek következtében a jegyzékben bekövetkezett esetleges módosításokra is."

6 2007. szeptember 21-én a felperes benyújtotta ajánlatát. Ajánlati ára 10 315 112,32 euró volt.

7 2007. november 5-én a Bizottság bírálóbizottsága megszövegezte a benyújtott ajánlatokra vonatkozó első bírálati jegyzőkönyvét. E jegyzőkönyv megállapítja többek között, hogy „[a C. társaság] megjelölt egy egységárat a 03.09.15 B tételre, ezt azonban nem számította be a teljes árba. Ezért 973,76 eurót kellene ahhoz hozzáadni, amely így 9 728 946,14 euró összegű új teljes árat eredményez", „a [C. társaság] elmulasztott továbbá egységárat adni az E 9.26 tételre", „[a felperes] ajánlata nem tartalmaz kihagyást", „[a C. társaság] és [más vállalkozások] mindannyian elmulasztották egyes tételek árát megjelölni", ezért „ajánlatukat nem megfelelőnek kell tekinteni", és „[k]övetkezésképpen az egyetlen megfelelő ajánlatot a [felperes] nyújtotta be". E megállapításra tekintettel a bírálóbizottság azt a javaslatot tette, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződést a felperesnek ítéljék oda.

8 2008. február 27-i levelében a Bizottság arról tájékoztatta a felperest, hogy:

– ajánlatát a szerződés odaítélése céljából elfogadták, azonban felhívták a figyelmét arra, hogy ez a Bizottság terhére semmilyen kötelezettséget nem keletkeztet, mivel annak az illetékes szervezeti egységei bármikor elállhatnak a szerződéstől vagy törölhetik a közbeszerzési eljárást anélkül, hogy a felperes kártérítést igényelhetne;

– a szerződést csak kéthetes határidő lejártával köthetik meg, és a Bizottság fenntartja magának a jogot, hogy további vizsgálat céljából felfüggessze a szerződés aláírását, ha ezt a sikertelen ajánlattevők kérelmei vagy megjegyzései, vagy bármely hozzá eljutott vonatkozó információ indokolja.

9 A C. társaság 2008. március 3-i levelére válaszul, amelyben ez utóbbi további magyarázatot kért az általa benyújtott ajánlat elutasításáról, a Bizottság 2008. március 10-i levelében jelezte, hogy az említett ajánlatot mint a dokumentációban és annak adminisztratív feltételeket tartalmazó mellékletében foglaltaknak nem megfelelőt utasították el. E levélhez a Bizottság csatolta a 2007. november 5-i bírálati jegyzőkönyvének kivonatát, amely többek között megállapította, hogy az említett társaság elmulasztott árat adni az összefoglaló jegyzék E 9.26 tételére.

10 2008. március 11-i levelében, amelyet a Bizottság másnap vett kézhez, a C. társaság jelezte, hogy az összefoglaló jegyzék E 9.26 tételére adott ár, amelyet az ajánlatban nem tüntettek fel, egyértelműen levezethető az ugyanezen jegyzék – azonos megfogalmazású – E 9.13 tételére megjelölt árból. A C. társaság arra hivatkozott továbbá, hogy nyilvánvalóan méltánytalan, meggondolatlan és a gazdaságosság elvével ellentétes lenne ajánlatát pusztán ez okból elutasítani annál is inkább, mivel az E 9.26 tételre adott ár a szerződés teljes értékének minimális részét jelenti.

11 2008. március 12-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy az elutasított ajánlattevők egyike olyan információkat szolgáltatott részére, amelyek indokolják a szerződés aláírásának a végrehajtási rendelet 158a. cikke (1) bekezdésének megfelelő felfüggesztését.

12 2008. április 16-i levelében a Bizottság megkérte a C. társaságot, hogy erősítse meg, hogy ajánlata úgy értendő-e, hogy az összefoglaló jegyzék E 9.26 tételére adott ár megegyezik az ugyanezen jegyzék E 9.13 tételére megjelölt árral, azaz 903,69 euróval, és ezen ár, valamint az e társaság által a teljes ár számításából tévedésből kihagyott, a 03.09.15B tételre ajánlott ár figyelembevételével a teljes ár 9 729 849,83 euró.

13 Két 2008. április 22-i levelében, amelyet a Bizottság ugyanezen a napon vett kézhez, a C. társaság megerősítette, hogy ajánlatának ez a helyes olvasata.

14 2008. április 23-án a bírálóbizottság új bírálati jegyzőkönyvet vett fel a benyújtott ajánlatokról, amelyben megállapítja többek között, hogy „[a C. társaság] elmulasztott egységárat adni az E 9.26 tételre", azonban „egy magyarázó levélben jelezte, hogy az ár levezethető az E 9.13 tételből (903,69 euró), mivel pontosan ugyanarról a tételről van szó". A bírálóbizottság hozzáteszi, hogy „[e] magyarázat alapján […], 903,69 eurót hozzá kell adni az eredeti árajánlathoz", és „[a]mint a Bizottság Jogi Szolgálata hangsúlyozta, e helyzetet az ajánlat tisztázásaként kell értékelni, és nem annak módosításaként". A bírálóbizottság tehát azt javasolta, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződést a C. társaságnak ítéljék oda. Ebben az új bírálati jegyzőkönyvben a felperes ajánlata csak a harmadik legalacsonyabb árat ajánlóként szerepel.

15 A Bizottság 2008. április 29-i levelében, amelyet a felperes 2008. május 5-én kapott kézhez, arról tájékoztatta ez utóbbit, hogy ajánlatát végül is nem fogadták el a szóban forgó közbeszerzési szerződés odaítélése céljából, mivel az általa ajánlott ár „magasabb volt, mint a nyertes ajánlattevőé".

16 Ugyanezen a napon küldött levelében a Bizottság arról tájékoztatta a C. társaságot, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződést neki ítélte oda.

17 A felperes által előterjesztett kérelemre válaszul a Bizottság 2008. május 6-i levelében a következő kiegészítő indokolásról tájékoztatta ez utóbbit:

„Ezen igen terjedelmes iratanyag első bírálata során Ön tűnt nyertesnek, noha az Ön által ajánlott ár jelentősen magasabb volt, mint amelyet a jelenlegi nyertes ajánlott. Az ez utóbbi ajánlattevő által tett ajánlat eredeti elutasításának indoka az volt, hogy az egyik

kisebb ártételre vonatkozóan nem találtuk meg az árat. Ugyanez volt a helyzet a két másik ajánlattevő esetében is. Következésképpen ezen ajánlatokat az első körben nem megfelelőknek tekintettük.

A [végrehajtási] rendelet 158a. cikkében előírt várakozási idő alatt a többi ajánlattevő jelezte, hogy a hiányzó árak benne voltak ajánlataikban. Következésképpen a várakozási időszakot további vizsgálat elvégzése érdekében felfüggesztettük. Az újabb vizsgálat alapján megállapításra került, hogy az eredetileg hiányzó árakat valóban megjelölték, e társaságok tehát megfelelő ajánlatot nyújtottak be. Ezért valamennyi ajánlatot újra kellett értékelni. Mivel e társaságok közül az egyik volt az, amely a legalacsonyabb árat ajánlotta, őt választották ki az eljárásban nyertes ajánlattevőként."

18 2008. május 15-i, a felperes által másnap kézhez vett levelében a Bizottság megküldte a 2007. november 5-i és 2008. április 23-i bírálati jegyzőkönyvek másolatát.

Az eljárás és a felek kérelmei

19 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2008. május 30-án benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet. Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához ugyanezen a napon benyújtott külön beadványában a felperes az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 76a. cikke alapján gyorsított eljárás iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a 2008. július 9-i határozattal elutasítottak.

20 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához ugyanezen a napon benyújtott, T-195/08. R. számon nyilvántartásba vett külön beadványában a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is előterjesztett az EK 243. cikk és az eljárási szabályzat 104. cikke alapján. Az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-195/08. R. sz., Antwerpse Bouwwerken kontra

Bizottság ügyben 2008. július 15-én hozott végzésével (az EBHT-ban nem tették közzé) elutasította ezen ideiglenes intézkedés iránti kérelmet.

21 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (ötödik tanács) úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt, és az eljárási szabályzata 64. cikkében szereplő pervezető intézkedések keretében felszólította a Bizottságot, hogy írásban válaszoljon kérdésére, és nyújtson be bizonyos iratokat. A Bizottság eleget tett a felhívásnak.

22 A 2009. június 10-i tárgyaláson az Elsőfokú Bíróság meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a kérdéseire adott válaszait.

23 A felperes keresetében azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg a Bizottság levelében foglalt, és a 2008. május 6-i levelében kiegészített 2008. április 29-i határozatát, amelyben a felperes ajánlatát elutasította, valamint a Bizottság 2008. április 23-i, a felperessel a Bizottság 2008. május 15-i levelében közölt határozatát, amelyben a szóban forgó közbeszerzési szerződést a C. társaságnak ítélte oda;

– állapítsa meg a Bizottság szerződésen kívüli felelősségét a felperesnél bekövetkezett, később számszerűsítendő kár vonatkozásában;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

24 Válaszában a felperes az őt ért kárt 619 000 euró összegre becsüli, és fenntartja az arra vonatkozó jogát, hogy ezen összeget módosítsa az eljárás során.

25 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– a keresetet mint elfogadhatatlant, vagy másodlagosan mint megalapozatlant utasítsa el;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A megsemmisítés iránti kérelemről

A jogvita tárgyáról

26 Első kereseti kérelmével a felperes egyfelől a Bizottság 2008. április 29-i, az ajánlatát elutasító határozatának, másfelől a Bizottság 2008. április 23-i, a szóban forgó közbeszerzési szerződést a C. társaságnak odaítélő „határozatának” megsemmisítését kéri. Ez utóbbi határozatot a Bizottság 2008. május 15-i levelével közölték a felperessel.

27 Meg kell azonban állapítani, hogy – amint a fenti 18. pontban megállapításra került – a 2008. május 15-i levelében a Bizottság kizárólag a 2007. november 5-i és a 2008. április 23-i bírálóbizottsági jegyzőkönyveket közölte a felperessel, amelyek nem tartalmazzák a Bizottság semmiféle határozatát, hanem kizárólag a bírálóbizottságnak

a szóban forgó közbeszerzési szerződésnek először a felperes, majd a C. társaság részére történő odaítélésére vonatkozó javaslatait, amelyek nem kötik a Bizottságot (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-27/98. sz., Fracasso és Leitschutz ügyben 1999. szeptember 16-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5697. o.] 33. és 34. pontját, és az Elsőfokú Bíróság T-145/98. sz., ADT Projekt kontra Bizottság ügyben 2000. február 24-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-387. o.] 152. pontját).

28 Másfelől a szóban forgó közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozat – amelynek a kidolgozására belső eljárás keretében, több szakaszban kerül sor – előkészítésére irányuló közbenső intézkedésekkel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy az említett jegyzőkönyvek önmagukban nem támadhatók meg megsemmisítés iránti keresettel. Az ilyen kereset csak a Bizottságnak az e belső eljárás végén kialakított végső álláspontját meghatározó intézkedéssel szemben terjeszthető elő (lásd ebben az értelemben a Bíróság 60/81. sz., IBM kontra Bizottság ügyben 1981. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1981., 2639. o.] 10. pontját, és az Elsőfokú Bíróság T-10/92–T-12/92. és T-15/92. sz., Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1992. december 18-án hozott ítéletének [EBHT 1992., II-2667. o.] 28. pontját), azaz a jelen esetben a valamely ajánlattevő ajánlatának elutasításáról és a szerződés más ajánlattevő részére történő odaítéléséről szóló határozattal szemben.

29 Másfelől meg kell jegyezni, hogy a Bizottság az Elsőfokú Bíróság azon kérésére válaszul, hogy nyújtsa be a szóban forgó közbeszerzési szerződésnek a C. társaság részére történő odaítéléséről szóló határozatának másolatát, kifejtette, hogy a tényállás idején az illetékes szervezeti egységénél nem volt formális odaítélésről szóló határozat elfogadására irányuló gyakorlat, hanem a bírálati jegyzőkönyvben megfogalmazott javaslatok alapján, és egy belső bizottság jóváhagyásának megszerzését követően e szervezeti egység közölte a nyertes ajánlattevővel a szerződés részére történő odaítélésére vonatkozó határozatot, a többi ajánlattevővel pedig az ajánlatuk elutasítására vonatkozó határozatot. Ezt a tárgyaláson a felek megerősítették, és a tárgyaláson felvett jegyzőkönyvben is rögzítették.

30 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a felperes első kereseti kérelmét úgy kell érteni, hogy az a Bizottság 2008. április 29-i, a szóban forgó közbeszerzési szerződést a C. társaságnak odaítélő, és a felperes ajánlatát elutasító határozatának (a továbbiakban: megtámadott határozat) megsemmisítésére irányul. Az ugyanezen a napon kelt levelekkel e határozatot közölték mind az említett C. társasággal, mind a felperessel (lásd a fenti 15. és 16. pontot).

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

31 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a felperes ajánlata a legalacsonyabb árat tartalmazó ajánlattól a legmagasabb árat tartalmazó ajánlatig felállított rangsorban csak a harmadik helyet foglalta el. Következésképpen amennyiben az Elsőfokú Bíróság helyt adna a keresetnek, a második helyre rangsorolt ajánlattevőnek, és nem a felperesnek ítélnék oda az érintett közbeszerzési szerződést. Ennélfogva a felperesnek nem áll érdekében a jelen kereset előterjesztése, amelyet ezen okból álláspontja szerint mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

32 A felperes álláspontja szerint ezen elfogadhatatlansági kifogást a fenti 20. pontban hivatkozott Antwerpse Bouwwerken kontra Bizottság ügyben hozott végzés 21–25. pontjában kifejtett indokok miatt el kell utasítani.

A Törvényszék álláspontja

33 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely természetes vagy jogi személy által megsemmisítés iránt indított kereset csupán abban az esetben elfogadható, amennyiben e személynek érdeke fűződik a megtámadott jogi aktus megsemmisítéséhez (lásd az Elsőfokú Bíróság T-310/00. sz., MCI kontra Bizottság ügyben 2004. szeptember 28-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-3253. o.] 44. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ez az érdek feltételezi, hogy a megtámadott aktus megsemmisítése önmagában jogi következményekkel járhat (lásd az Elsőfokú Bíróság T-480/93. és T-483/93. sz., Antillean Rice Mills és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1995. szeptember 14-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-2305. o.] 59. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), és a kereset ezért – eredményét tekintve – az azt indító fél javára szolgálhat (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-50/00. P. sz., Unión de Pequeños Agricultores kontra Tanács ügyben 2002. július 25-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-6677. o.] 21. pontját).

34 Ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy a jelen esetben a megtámadott határozat esetleges megsemmisítése a felperes javára szolgálhat-e. A Bizottság álláspontja szerint nem, mivel az ilyen megsemmisítést feltételezve a felperes jogosult lenne az érintett közbeszerzési szerződést azon ajánlattevő részére odaítélni, akinek az ajánlatát második helyre rangsorolta, és nem pedig a felperes részére, akinek az ajánlatát a harmadik helyre rangsorolta.

35 Márpedig noha valóban igaz, hogy amennyiben a C. társaság ajánlatát a dokumentációban meghatározott feltételeknek való nem megfelelés miatt el kellene utasítani, ennek nem automatikus következménye az érintett közbeszerzési szerződés felperes részére történő odaítélése, az is igaz, hogy a 2008. április 23-i bírálati jegyzőkönyvben a Bizottság rögzíti, hogy a második helyre rangsorolt vállalkozás, csakúgy mint a C. társaság, elmulasztotta az összefoglaló jegyzék egyes tételei vonatkozásában megjelölni az árat, azonban az említett társaság (10 140 841,12 euró összegű) ajánlatát a Bizottság ennek ellenére – figyelembe véve az e vállalkozás által adott magyarázatokat – a dokumentációban meghatározott feltételeknek megfelelőnek minősítette.

36 A felperes a megsemmisítés iránti kérelme egyetlen jogalapjával pontosan a Bizottság azon megállapítását vitatja, miszerint azon vállalkozás ajánlatát, amely elmulasztotta ezen ajánlatban az összefoglaló jegyzék egyes tételei vonatkozásában megjelölni az árat, ennek ellenére – figyelembe véve az e vállalkozás által adott magyarázatokat – a dokumentációban meghatározott feltételeknek megfelelőnek lehet minősíteni.

37 Ebből következik, hogy feltételezve, hogy a C. társaság ajánlatát a felperes által hivatkozott hiányosság miatt elutasítanák, jogi akadályai lennének annak, hogy a Bizottság az érintett közbeszerzési szerződést a második helyre rangsorolt vállalkozásnak ítélje oda, hiszen az e vállalkozás által benyújtott ajánlatnak ugyanolyan hiányosságai lehetnek, mint a C. társaság ajánlatának. E körülmények között a második helyre rangsorolt vállalkozás nem akadálya annak, hogy az érintett közbeszerzési szerződést a felperesnek ítéljék oda. Ebből következik, hogy a felperesnek eljáráshoz fűződő érdeke áll fenn, és megsemmisítés iránti kérelme elfogadható.

Az ügy érdeméről

A felek érvei

38 A felperes az általa felhozott egyetlen jogalap keretében a költségvetési rendelet 91. cikkének, a végrehajtási rendelet 122., 138. és 148. cikkének, valamint a 2004/18 irányelv 2. és 28. cikkének megsértésére hivatkozik. Kifejti, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződés meghívásos eljárás eredményeként került odaítélésre, amint azt egyébiránt a dokumentáció adminisztratív feltételeket tartalmazó mellékletének 2. és 4.3. pontja is jelzi. Ugyanezen melléklet 25. pontjából is kitűnik egyfelől, hogy egyetlen odaítélési szempont került meghatározásra, és ez az ajánlattevők által ajánlott ár, másfelől hogy az összefoglaló jegyzékben megjelölni kért valamennyi árat – kizárás terhe mellett – fel kellett tüntetni.

39 Másfelől a meghívásos eljárás keretében az ajánlatkérő és az ajánlattevők nem tárgyalhatnak egymással. Az ajánlattevők szintén nem jogosultak az ajánlatuk benyújtását követően annak módosítására vagy kiegészítésére. Következésképpen a dokumentációban foglalt feltételeknek nem megfelelő ajánlatot az ajánlattevő köteles elutasítani. Ennek hiányában az ajánlatokkal kapcsolatos pontosítások kérésére vonatkozó jogkör sérti a 2004/18 irányelv 2. cikkében foglalt, az ajánlattevőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés tilalmát és az átláthatóság elvét, amelyek a jelen ügy tárgyát képező dokumentációra is alkalmazandók.

40 Másfelől a Bíróság a C-243/89. sz., Bizottság kontra Dánia ügyben 1993. június 22-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-3353. o.] 37. pontjában megállapította, hogy az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elve megköveteli, hogy az ajánlatok megfeleljenek a dokumentáció előírásainak, hogy lehetővé váljon azok objektív összehasonlítása. Márpedig e követelmény nem teljesül, amennyiben az ajánlattevők jogosultak olyan kikötéseket tenni az ajánlataikban, amelyek lehetővé teszik számukra a dokumentáció „alapvető előírásaitól” való eltérést.

41 A bírálati jegyzőkönyvekből is kitűnik, hogy a dokumentáció adminisztratív feltételeket tartalmazó mellékletének 25. pontjában szereplő egyértelmű előírások ellenére a C. társaság ajánlatában az összefoglaló jegyzéket nem töltötték ki teljesen, hiszen az E 9.26 tételre vonatkozó ár hiányzott belőle. A bírálóbizottság a 2007. november 5-i bírálati jegyzőkönyvében ezért javasolta ezen ajánlat nem megfelelőként történő elutasítását. Mindazonáltal a 2008. április 23-i bírálati jegyzőkönyvben ugyanezen bizottság a C. társaság közbenjárását követően módosította álláspontját.

42 Márpedig az ilyen közbenjárás tilos a meghívásos eljárásban a végrehajtási rendelet 122. cikkének (2) bekezdése értelmében, mivel ezen eljárás során az ajánlatkérő és az ajánlattevők között semmilyen tárgyalás nem megengedett. A Bizottság Jogi Szolgálatának – a 2008. április 23-i bírálati jegyzőkönyv 3.2.1.3. pontjában említett – véleményével ellentétben a C. társaság 2008. április 22-i levele nem minősíthető felvilágosításnak, mivel nem az ajánlatban már meglévő elemre vonatkozott, hanem ezen ajánlat kiegészítését jelentette egy korábban az ajánlatban nem szereplő ár beszúrásával. A valóságban a Bizottság feljogosította a C. társaságot, hogy módosítsa benyújtott ajánlatát, holott ez a jelen esetben követett meghívásos eljárás szabályai szerint tilos.

43 Az ajánlati árnak az összefoglaló jegyzék valamely tétele vonatkozásában történő kihagyása ugyanis nem tekinthető a végrehajtási rendelet 148. cikkének (3) bekezdése értelmében vett elírásnak, még ha a hiányzó ár levezethető is az ugyanezen jegyzék egy másik tételére ajánlott árból. Ezt erősíti az a tény is, hogy a bírálóbizottság már a 2007. november 5-i bírálati jegyzőkönyvében kijavított egy elírást a C. társaság ajánlatában, amely a teljes ajánlati ár számításából kihagyta a 03.09.15 B tételre ajánlott árat, ami a teljes ajánlati ár 973,76 euróval való növelését eredményezte.

44 A felperes álláspontja szerint az, hogy a C. társaság számára engedélyezték a benyújtott ajánlatának a kiegészítését, „eljárási hibának" minősül. A Bizottság e téren nem rendelkezik mérlegelési jogkörrel, és köteles az eljárási szabályok szigorú betartására. Az az állandó ítélkezési gyakorlat ugyanis, miszerint a közbeszerzési eljárás keretében benyújtott ajánlatokkal kapcsolatban a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendel-

kezik, a jelen ügyben nem releváns, mivel „eljárási hibáról”, és nem nyilvánvaló mérlegelési hibáról van szó. Ugyanezen okból az arányosság elve sem alkalmazandó a jelen esetben.

45 Még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik azzal kapcsolatban, hogy figyelembe veszi-e a hiányos összefoglaló jegyzéket, akkor is hibát követett volna el, mivel mielőtt a C. társaság közbenjárását követően módosította álláspontját, és úgy döntött, hogy ezen ajánlattevőnek ítéli oda a szerződést, a C. társaság kizárásáról döntött, és arról tájékoztatta a felperest, hogy neki ítélte oda a szerződést. A felperes arra is hivatkozik, hogy noha a Bizottság a 2008. február 27-i levelében fenntartotta magának a szerződés vele való aláírása felfüggesztésének jogát, ez nem vezet más következtetésre, mivel miután értesítették arról, hogy a szerződést neki ítélték oda, meg kellett tennie a szükséges intézkedéseket, többek között nem vehetett részt más közbeszerzési eljárásokban, hiszen biztosítania kellett, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződés tárgyát képező építkezést meg tudja kezdeni.

46 Ezen túlmenően a felperes álláspontja szerint noha igaz, hogy az összefoglaló jegyzék E 9.13 és E 9.26 tételének szövege azonos, ez nem jelenti azt, hogy a C. társaság által az utóbbira ajánlott ár levezethető az előbbire megjelölt árból. Az összefoglaló jegyzék más tételeinek is azonos ugyanis a szövege, nevezetesen az E 9.05, az E 9.22, az E 9.31, az E 9.37 és az E 9.43 tételeknek. Márpedig a felperes különböző árajánlatot tett e tételek mindegyikére. Mivel a C. társaság által az E 9.26 tételre adott árajánlat nem vezethető le az ajánlatból, azt a Bizottságnak mint hiányos ajánlatot el kellett volna utasítania a bírálóbizottság eredeti javaslatának megfelelően.

47 Végül a felperes arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat a 2004/18 irányelv 2. cikkében foglalt átláthatóság elvének sem felel meg, mivel a közölt bírálóbizottsági jegyzőkönyvek másolataiban egyes pontokat objektív igazolás nélkül kitakartak. Ezért a felperes úgy véli, hogy mivel nem tájékoztatták teljes körűen, a végrehajtási rendelet 158a. cikkében előírt „várakozási idő” még nem kezdődött el.

48 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

A Törvényszék álláspontja

49 Emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a közbeszerzési eljárásban a szerződés odaítéléséről hozott határozat meghozatala során figyelembe veendő szempontok tekintetében (az Elsőfokú Bíróság T-169/00. sz., Esedra kontra Bizottság ügyben 2002. február 26-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-609. o.] 95. pontja, és a T-376/05. és T-383/05. sz., TEA-CEGOS és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-205. o.] 50. pontja). Ebben az összefüggésben a Bizottság szintén széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik mind a közbeszerzési szerződés odaítélésére vonatkozó szabályok tartalmának, mind azok alkalmazásának meghatározásában (a fent hivatkozott TEA-CEGOS és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 51. pontja).

50 Másfelől az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás feltételeit köteles pontosan és érthetően megfogalmazni, nem köteles azonban minden olyan lehetséges – akár csak nagyon ritkán előforduló – esetet figyelembe venni, amely a gyakorlatban előfordulhat (a Bíróság C-189/06. P. sz., TEA-CEGOS és STG kontra Bizottság ügyben 2007. április 20-án hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 30. pontja).

51 A dokumentációban előírt feltételeket azok tárgyára, rendszerére, és szövegére figyelemmel kell értelmezni (lásd ebben az értelemben a fenti 50. pontban hivatkozott TEA-CEGOS és STG kontra Bizottság ügyben hozott végzés 46. pontját). Kétség esetén az érintett ajánlatkérő esetről esetre történő vizsgálattal, valamennyi releváns szempont figyelembevételével mérlegelheti az ilyen feltétel alkalmazhatóságát (lásd ebben az értelemben a fenti 50. pontban hivatkozott TEA-CEGOS és STG kontra Bizottság ügyben hozott végzés 31. pontját).

52 Másfelől figyelembe véve a Bizottságnak a fenti 49. pontban említett széles mérlegelési jogkörét, a bírósági felülvizsgálat az eljárási szabályok és az indokolási kötelezettség

betartásának, valamint a tények pontosságának, a nyilvánvaló mérlegelési hiba és a hatáskörrel való visszaélés hiányának vizsgálatára korlátozódik (a fenti 49. pontban hivatkozott TEA-CEGOS és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 51. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 Az ilyen felülvizsgálat keretében a Törvényszék feladata többek között annak meghatározása, hogy a Bizottság mint ajánlatkérő által a dokumentációban előírt valamely feltételre vonatkozóan elfogadott értelmezés helyes-e, vagy sem (lásd ebben az értelemben a fenti 50. pontban hivatkozott TEA-CEGOS és STG kontra Bizottság ügyben hozott végzés 46. pontját).

54 Meg kell jegyezni továbbá azt is, hogy a végrehajtási rendelet 148. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi az intézmények számára, hogy kapcsolatba lépjenek az ajánlattevővel, amennyiben az ajánlatok felbontását követően szükségessé válik egyes ajánlatok tisztázása, vagy nyilvánvaló elírást kell kijavítani valamely ajánlatban. Ebből következik, hogy e rendelkezés nem értelmezhető úgy, hogy azon rendkívüli és körülhatárolt esetekben, amelyekre vonatkozik, az intézmények számára kötelezővé tenné a kapcsolatfelvételt az ajánlattevőkkel (lásd analógia útján az Elsőfokú Bíróság T-19/95. sz., Adia interim kontra Bizottság ügyben 1996. május 8-án hozott ítéletének [EBHT 1996., II-321. o.] 43. és 44. pontját).

55 Ez akkor sem lehet másként, ha az általános jogelvek alapján e lehetőség magával vonhatná a Bizottság azon kötelezettségét, hogy valamely ajánlattevővel felvegye a kapcsolatot (lásd ebben az értelemben analógia útján a fenti 54. pontban hivatkozott Adia interim kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 45. pontját).

56 Ez a helyzet többek között akkor, amikor valamely ajánlat szövegét kétértelműen fogalmazták meg, és az ügynek a Bizottság által ismert körülményei alapján úgy tűnik, hogy a kétértelműség valószínűleg egyszerűen megmagyarázható és könnyen megszüntethető. Ilyen esetben főszabály szerint ellentétes a gondos ügyintézés elvével az, ha a Bizottság felvilágosítás kérése nélkül elutasítja az ajánlatot. Ilyen körülmények között korlátlan mérlegelési jogkört elismerni a Bizottság számára ellentétes lenne az egyenlő bánásmód elvével (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-211/02. sz.,

Tideland Signal kontra Bizottság ügyben 2002. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-3781. o.] 37. és 38. pontját).

57 Emellett az arányosság elve megköveteli, hogy az intézmények aktusai ne haladják meg a kitűzött cél elérésére alkalmas és ahhoz szükséges mértéket, azaz több megfelelő intézkedés közül a kevésbé korlátozó jellegűt kell választani, és az okozott hátrányok nem lehetnek aránytalanok az elérendő célhoz képest (a Bíróság C-157/96. sz., National Farmers' Union és társai ügyben 1998. május 5-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-2211. o.] 60. pontja). Ezen elv előírja az ajánlatkérő számára, hogy amikor kétértelmű ajánlattal találkozik, és az említett ajánlat tartalmával kapcsolatos felvilágosításkéréssel ugyanúgy biztosítható a jogbiztonság, mint a szóban forgó ajánlat azonnali elutasításával, akkor kérjen felvilágosítást az érintett ajánlattevőtől, ahelyett, hogy annak ajánlatát pusztán és egyszerűen elutasítaná (lásd ebben az értelemben a fenti 56. pontban hivatkozott Tideland Signal kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 43. pontját).

58 Mindazonáltal a jogbiztonság elősegítése érdekében az is fontos, hogy a Bizottság pontosan meg tudja állapítani a közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlat tartalmát és különösen a dokumentációban előírt feltételeknek való megfelelőségét. Így amennyiben valamely ajánlat kétértelmű, és a Bizottság nem tudja gyorsan és hatékonyan megállapítani, hogy az említett ajánlat valójában mit takar, nincs más választása, mint elutasítani azt (a fenti 56. pontban hivatkozott Tideland Signal kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 34. pontja).

59 Végül végső soron a Törvényszék feladata meghatározni, hogy az ajánlatkérő által előterjesztett felvilágosítás iránti kérelemre az ajánlattevő által adott válasz az ezen ajánlattevő által benyújtott ajánlat tartalma tisztázásának minősül, vagy meghaladja annak kereteit, és módosítja ezen ajánlatnak a dokumentációban foglalt feltételek szerinti tartalmát (lásd ebben az értelemben a fenti 49. pontban hivatkozott Esedra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 52. pontját).

60 A jelen esetben mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy abban az esetben, ha valamely ajánlattevő az ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzékben nem tüntette fel valamely tétel vonatkozásában az ajánlati árat, a dokumentáció adminisztratív feltételeket tartalmazó mellékletének 25. pontjában foglalt feltételt úgy kell-e értelmezni, hogy ezen ajánlatot feltétlenül el kell utasítani, ahogyan azt lényegében a felperes állítja, vagy az nem utasítható el, amennyiben ez a kihagyás egyszerűen megmagyarázható, és a hiányzó ár könnyen és bizonyosan levezethető a fent említett összefoglaló jegyzék egy másik tételére ajánlott árból, ahogyan arra a Bizottság hivatkozik.

61 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a dokumentáció adminisztratív feltételeket tartalmazó mellékletének 25. pontjában előírt feltétel arra irányul, hogy az ajánlatkérő – a jelen esetben a Bizottság – számára részletes magyarázatot adjon arra vonatkozóan, hogy az érintett közbeszerzési eljárásban az egyes ajánlattevők által ajánlott teljes ár milyen módon tevődik össze az e közbeszerzési szerződés tárgyát képező különböző munkák vonatkozásában ajánlott egyedi árakból.

62 Figyelembe véve a felek által a tárgyaláson e tárgyban előadott magyarázatokat meg kell jegyezni azt is, hogy az a valamennyi ajánlattevőt terhelő kötelezettség, hogy az összefoglaló jegyzék valamennyi tételére megjelöljék az árat, arra irányul, hogy megkönnyítse a Bizottság számára annak ellenőrzését, hogy az egyes ajánlattevők által ajánlott teljes ár pontos-e, illetve hogy ez az ár normálisnak tekinthető-e a végrehajtási rendelet 139. cikkének (1) bekezdése értelmében. Végül e kötelezettség az érintett közbeszerzési szerződésre ajánlott, említett teljes ár kiigazításának megkönnyítésére irányul abban az esetben, ha az említett közbeszerzési szerződés odaítélését követően kiegészítő munkák válnának szükségessé annak végrehajtása során.

63 Márpedig a dokumentáció adminisztratív feltételeket tartalmazó mellékletének 25. pontjában előírt feltételt illetően a fenti célok elérését nem veszélyezteti a Bizottság által az e rendelkezéssel kapcsolatban elfogadott értelmezés, miszerint az ajánlat nem hiányos, és nem kell elutasítani, amennyiben az egy adott tétel esetében hiányzó ár bizonyosan levezethető az ugyanazon összefoglaló jegyzék egy másik tételére ajánlott árból, vagy legalábbis az ajánlat benyújtójától kért további felvilágosítást követően.

64 Ugyanis, amint a Bizottság hangsúlyozza, ez utóbbi esetben nem arról van szó, hogy az összefoglaló jegyzék érintett tételére új árat adnak, hanem az ajánlat tartalmának egyszerű tisztázásáról, miszerint az egy meghatározott tételre ajánlott árat úgy kell érteni, mint amelyet az összes többi azonos vagy hasonló tartalmú tétel vonatkozásában is ajánlottak.

65 Ilyen esetben a dokumentáció adminisztratív feltételeket tartalmazó mellékletének 25. pontjában előírt feltétel pusztán szó szerinti és szigorú értelmezése, amelyet a felperes javasol, arra vezetne, hogy gazdaságilag előnyös ajánlatokat nyilvánvaló és jelentéktelen kihagyások vagy elírások miatt elutasítanának, amely – amint a Bizottság jogosan hangsúlyozza – végső soron nem egyeztethető össze a költségvetési rendelet 27. cikkében említett „gazdaságosság elvével".

66 E megfontolásokra tekintettel ezt követően meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság jogosan állapította-e meg, hogy a C. társaság által az összefoglaló jegyzék E 9.26 tételére ajánlott ár a jelen esetben bizonyosan levezethető volt az ugyanezen társaság által az ugyanezen jegyzék egy másik tételére ajánlott árból, ami miatt a Bizottság nem utasította el az e társaság által benyújtott ajánlatot mint a dokumentációban foglalt feltételeknek nem megfelelőt.

67 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a C. társaság, miután értesítették a Bizottság azon határozatáról, miszerint a szóban forgó közbeszerzési szerződést a felperesnek ítélte oda, először is a költségvetési rendelet 100. cikke (2) bekezdésének megfelelően kérte a Bizottságot, hogy tájékoztassa ajánlata elutasításának indokairól. Miután megismerte ezen indokokat, e társaság a végrehajtási rendelet 158a. cikkének (1) bekezdése alapján, és az abban meghatározott határidőben benyújtotta észrevételeit, amelyekben kérte a Bizottságot, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződést neki ítélje oda, mivel az E 9.26 tételre ajánlott ár nem hiányzik az ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzékből, hiszen az egyértelműen levezethető az E 9.13 tételre ajánlott árból (lásd a fenti 9. és 10. pontot).

68 Meg kell jegyezni azt is, hogy a felperes és a C. társaság ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzékeknek – a Bizottság által az Elsőfokú Bíróság kérelmére benyújtott – kivonataiból kitűnik, hogy az E 9.05, az E 9.13, az E 9.22, az E 9.26, az E 9.31, az E 9.37 és az E 9.43 tételek megfogalmazása azonos, és azok azonos berendezésre vonatkoznak, nevezetesen gázhengerek félautomata váltóközpontjára.

69 A hét fent említett tétel először is a szóban forgó berendezés üzembe helyezésének helye alapján különböztethető meg, mivel minden tétel egy különböző helységre vagy laboratóriumra vonatkozik. A tárgyaláson azonban a felek jelezték, hogy e berendezés üzembe helyezésének helye nem befolyásolja annak költségét, következésképpen az egyes ajánlattevők által az adott tételre ajánlott árat sem.

70 Másodszor e hét tétel szintén elkülöníthető azon gáz típusa szerint, amelyre a berendezést használni fogják. Így az E 9.05, az E 9.22, az E 9.31, az E 9.37 és az E 9.43 tételek szerinti berendezéseket nemgyúlékony gázok esetében fogják alkalmazni. Ezzel szemben az E 9.13 és az E 9.26 tételek szerinti berendezéseket a gyúlékony propán gáz esetében fogják használni.

71 A tárgyaláson a Bizottság anélkül, hogy a felperes ezt vitatta volna, jelezte, hogy az érintett gáz gyúlékony vagy nemgyúlékony jellege befolyásolhatja a szóban forgó berendezés árát, és így az ajánlattevők által az egyes tételekre ajánlott árat. A Törvényszék megállapítja, hogy valóban, a felperes ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzék kivonatából kitűnik, hogy a felperes ugyanazon árat (880,69 eurót) ajánlotta a nemgyúlékony gázokat érintő E 9.05, E 9.22, E 9.31, E 9.37 és E 9.43 tételek mindegyikére, és más árat (116,92 eurót) a gyúlékony gázt érintő E 9.13 és E 9.26 tételre.

72 A C. társaságot illetően az ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzék kivonatából kitűnik, hogy szintén ugyanazon árat (782,63 eurót) ajánlotta az E 9.05, az E 9.22, az E 9.31,

az E 9.37 és az E 9.43 tételek mindegyikére. Emellett 903,69 eurót ajánlott az E 9.13 tételre, míg az ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzék E 9.26 tételére nem jelölt meg árat.

73 Meg kell állapítani azt is, hogy mind a felperes ajánlatában, mind a C. társaság ajánlatában a szóban forgó berendezésre ajánlott ár abban az esetben, ha azt nem gyúlékony gázok esetében történő használatra szánják, 86,6%-a az azon esetre ajánlott árnak, amikor ugyanezt a berendezést a gyúlékony propán gáz esetében való használatra szánják.

74 Ebből következik, hogy a Bizottság jogosan vélte úgy, hogy a C. társaság ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzék E 9.26 tételére vonatkozóan az ár feltüntetésének a hiánya egyszerű elírásnak minősült az ajánlatban, vagy legalábbis egyszerűen megmagyarázható és könnyen megszüntethető kétértelműségnek. Tekintettel ugyanis a fenti 68–73. pontban hivatkozott szempontokra, azt a megállapítást kell tenni, hogy a C. társaság ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzék E 9.26 tétele vonatkozásában hiányzó ár nem lehet más, mint az ugyanezen társaság által az E 9.13 tételre ajánlott ár (903,69 euró), és az említett társaság csak figyelmetlenségből nem tüntette fel ezt az árat az összefoglaló jegyzék E 9.26 tétele esetében.

75 E körülmények között a Bizottság a végrehajtási rendelet 148. cikkének (3) bekezdése alapján – anélkül, hogy megsértette volna a dokumentáció adminisztratív feltételeket tartalmazó melléklete 25. pontjában előírt feltételt – felvilágosítást kérhetett a C. társaságtól az ajánlata tartalmával kapcsolatban.

76 Nem lényeges, hogy erre a C. társaságtól való felvilágosításkérésre azután került-e sor, hogy ez utóbbi észrevételeket tett az általa benyújtott ajánlat elutasítására. Ugyanis – amint azt a Bizottság jogosan megjegyzi – amennyiben az észrevételeknek a végrehajtási rendelet 158a. cikkének (1) bekezdése alapján történő benyújtását

követően nem lenne joga az általa szükségesnek tartott felvilágosítás kérésére, és adott esetben arra, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződést odaítélő határozatát visszavonja, és azt egy másik ajánlattevőnek ítélje oda, ez utóbbi rendelkezés teljesen kiüresedne.

77 Miután a C. társasághoz intézett felvilágosításkérésére válaszul megkapta az arra vonatkozó megerősítést e társaságtól, hogy ajánlatát valóban úgy kell érteni, hogy az E 9.26 tételre ajánlott ár megegyezik az E 9.13 tételre ajánlott árral (lásd a fenti 12. és 13. pontot), a Bizottság jogosan állapította meg, hogy ez az ajánlat megfelel a dokumentációban előírt feltételeknek, és ezt követően jogosan ítélte oda a szóban forgó közbeszerzési szerződést az említett társaságnak, mivel ez az ajánlat volt a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást tartalmazó.

78 A felperes által előadott érvelés nem kérdőjelezi meg ezt a megállapítást. Először is meg kell állapítani, hogy szemben azzal, amire a felperes hivatkozik, a Bizottság nem kezdett tiltott tárgyalásokba a C. társasággal az ez utóbbi által benyújtott ajánlat tartalmának módosítása érdekében, egyszerűen csak élt a végrehajtási rendelet 148. cikkének (3) bekezdésében foglalt azon lehetőséggel, hogy felvilágosítást kérjen ezen ajánlat tartalmával kapcsolatban.

79 Másodszor a felperesnek a mind a 2004/18 irányelv 2. cikkében, mind a költségvetési rendelet 89. cikkének (1) bekezdésében említett ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított érvét illetően meg kell állapítani, hogy ezen elv nem akadályozhatja meg a Bizottságot abban, hogy a végrehajtási rendelet 148. cikke (3) bekezdésének megfelelően felvilágosítást kérjen az ajánlatokkal kapcsolatban azok felbontását követően azzal azonban, hogy a Bizottság köteles valamennyi ajánlattevőt azonos módon kezelni e jogkörének gyakorlása során (lásd ebben az értelemben analógia útján a fenti 56. pontban hivatkozott Tideland Signal kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 38. pontját).

80 A jelen esetben a Bizottság tiszteletben tartotta az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét, mivel nemcsak a C. társaságtól kért felvilágosítást, hanem valamennyi olyan ajánlattevőtől, akinek az ajánlata – többek között – ugyanazt a hibát tartalmazta, mint a C. társaság ajánlata, azaz az ezen ajánlattevők ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzék egyes tételei vonatkozásában hiányzott az ár (lásd a fenti 7. és 17. pontot). Ilyen felvilágosítást a felperestől nem kértek, mivel az nem volt szükséges, hiszen az ő ajánlatához csatolt összefoglaló jegyzékből egyetlen ár sem hiányzott. Továbbá amint a 2008. április 23-i bírálati jegyzőkönyvből kitűnik, a bírálóbizottság szintén elvégzett néhány helyesbítést a felperes ajánlatában, amelyek az általa ajánlott teljes ár enyhe csökkenését eredményezték.

81 Végül a felperesnek a fenti 47. pontban összefoglalt, és arra alapított érvét, miszerint a Bizottság által vele közölt bírálóbizottsági jegyzőkönyvek másolataiban egyes pontokat az átláthatóság elvének megsértésével kitakartak, aminek következtében a végrehajtási rendelet 158a. cikkének (1) bekezdésében előírt, a szerződés aláírása előtti várakozási idő még nem kezdődött el, szintén el kell utasítani.

82 E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a tárgyalás során a felperes nem tudta megmagyarázni, hogy a jelen ügyben mi a jelentősége ennek a határidőnek, hiszen senki nem vitatja, hogy a keresetet határidőben terjesztették elő.

83 Ezt követően meg kell jegyezni, hogy a felperes azon kérelmét, amelyre a Bizottság válaszul megküldte részére a bírálati jegyzőkönyvek másolatát, a megtámadott határozat elfogadását követően terjesztette elő. A Bizottság e kérelemre adott válaszának teljes vagy hiányos jellege tehát semmi esetre sem teszi kétségessé a megtámadott határozat jogszerűségét, amely az egyetlen határozat, amelyre a megsemmisítés iránti kérelem irányul.

84 Végül mindenesetre meg kell állapítani, hogy az átláthatóság mind a költségvetési rendelet 89. cikkének (1) bekezdésében, mind a 2004/18 irányelv 2. cikkében előírt elvét össze kell egyeztetni a közérdek, a köz- vagy magánvállalkozások jogos üzleti érdekei és a tisztességes verseny védelmével, amelyek indokolják a költségvetési rendelet 100. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt azon lehetőséget, hogy egyes részleteknek az elutasított ajánlattevővel való közlését mellőzzék, amennyiben ez szükséges a fenti követelmények tiszteletben tartásának biztosítása érdekében.

85 A fenti megfontolásokból következik, hogy a felperes által a megsemmisítés iránti kérelmének alátámasztására felhozott egyetlen jogalap megalapozatlan, következésképpen e kérelmet el kell utasítani.

A kártérítési kérelemről

A felek érvei

86 A felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság szabálytalanul engedélyezte a C. társaságnak, hogy – a benyújtást követően – módosítsa vagy kiegészítse az általa benyújtott ajánlatot megsértve ezzel a megsemmisítés iránti kérelemben megjelölt rendelkezéseket. E jogsértés kellően egyértelmű, mivel a Bizottság nyilvánvalóan és súlyosan megsértette az ajánlatok értékelésével kapcsolatos diszkrecionális jogkörét, valamint a magán-

személyek érdekeinek védelmére irányuló magasabb szintű jogszabályokat sértett meg, így többek között a hátrányos megkülönböztetés tilalmát és az átláthatóság elvét. A felperes által elszenvedett kár másfelől a Bizottság által elkövetett szabálytalanságok közvetlen következménye. E kár bekövetkezése szintén kellő bizonyossággal fenyegető és előre látható.

87 A felperes hozzáteszi, hogy kártérítés iránti kérelme elfogadható. Arra hivatkozik, hogy az elszenvedett kár mértékével kapcsolatos bizonytalanság nem vezethet az EK 288. cikk második bekezdésére alapítva benyújtott kártérítési kereset elfogadhatatlanságához. Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a kár pontos mértékének meghatározására később kerül sor, amennyiben a kártérítési kereset megalapozottságának vizsgálatakor a kár kiszámításához szükséges adatok még nem állnak rendelkezésre. A felperes álláspontja szerint ebből következik, hogy az állítólagosan elszenvedett kár mértékének pontos kiszámítása a kártérítési kereset benyújtásakor nem elengedhetetlen feltétele az ilyen kereset elfogadhatóságának.

88 A felperes megjegyzi, hogy ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében megkísérelte elnyerni a szóban forgó közbeszerzési szerződést, és keresetlevelét már akkor benyújtotta, amikor az ideiglenes intézkedés iránti eljárás eredménye még nem volt ismert. Így állítása szerint a keresetlevelében ideiglenesen arra szorítkozott, hogy a Bizottság felelősségének megállapítását kérje fenntartva magának a jogot arra, hogy az elszenvedett kár összegét később határozza meg. Másfelől álláspontja szerint nyilvánvaló, hogy az állítólagos kár bekövetkezése kellő bizonyossággal fenyegetett, mivel egyértelmű, hogy amennyiben a szóban forgó közbeszerzési szerződést nem teljesítheti, forgalma csökkenni fog. E csökkenés vitathatatlanul negatív hatással lenne a vonatkozó üzleti évben elért jövedelmére. Egyébiránt a belga jogszabályok e kárt átalányjelleggel, a szóban forgó közbeszerzési szerződés értéke 10%-ának megfelelő mértékben határozzák meg. A felperes benyújtotta továbbá a társasági könyvvizsgálójának jelentését, amelyben ez utóbbi e kárt 619 000 euróra becsülte, és fenntartotta magának a jogot, hogy adott esetben újrabecsülje az említett kárt. A Bizottság védelemhez való joga álláspontja szerint nem sérült, hiszen továbbra is jogosult a kár felperes által becsült összegével kapcsolatos védekezési jogalapjainak előterjesztésére.

89 A Bizottság elsődlegesen azzal érvel, hogy a kártérítési kérelem elfogadhatatlan, mivel a felperes pusztán annak megállapítását kérte az Elsőfokú Bíróságtól, hogy a Bizottság magatartása következtében állítása szerint elszenvedett kár valóban fennáll, anélkül hogy e kár összegét számszerűsítette volna. Az Elsőfokú Bíróság a T-461/93. sz., An Taisce és WWF UK kontra Bizottság ügyben 1994. szeptember 23-án hozott ítéletének [EBHT 1994., II-733. o.] 42. és 43. pontjában ugyanis kimondta, hogy az ilyen kereseti kérelem elfogadhatatlan.

90 Másodlagosan a Bizottság arra hivatkozik, hogy a kártérítési kérelmet mint megalapozatlant el kell utasítani, mivel a jelen esetben az állandó ítélkezési gyakorlatban megkövetelt három feltétel egyike sem teljesül.

A Törvényszék álláspontja

91 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 288. cikk második bekezdése alapján előterjesztett kártérítési kereset megalapozottságához szükséges bizonyos feltételek együttes fennállása, amelyek a következők: az intézményeknek felrótt magatartás jogellenessége, a kár bekövetkezése, valamint az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés (a Bíróság 26/81. sz., Oleifici Mediterranei kontra EGK ügyben 1982. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 1982., 3057. o.] 16. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-175/94. sz., International Procurement Services kontra Bizottság ügyben 1996. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-729. o.] 44. pontja). Ha akár egyetlen feltétel nem teljesül, a keresetet teljes egészében el kell utasítani, anélkül hogy a többi feltétel teljesülésének vizsgálatára szükség lenne (a Bíróság C-146/91. sz., KYDEP kontra Tanács és Bizottság ügyben 1994. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4199. o.] 19. és 81. pontja, és az Elsőfokú Bíróság T-170/00. sz., Förde-Reederei kontra Tanács és Bizottság ügyben 2002. február 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-515. o.] 37. pontja).

92 A jelen esetben már a megsemmisítés iránti kérelem vizsgálata során megállapításra került, hogy a megtámadott határozat nem jogellenes.

93 Következésképpen mivel a Bizottságnak felróható jogellenes magatartással kapcsolatos feltétel nem teljesül, a kártérítési kérelmet mint megalapozatlant el kell utasítani, anélkül hogy szükséges lenne az elfogadhatóságról dönteni.

A költségekről

94 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére, ideértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban felmerült költségeket.

A fenti indokok alapján,

A TÖRVÉNYSZÉK (ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) Az Antwerpse Bouwwerken NV-t kötelezi a költségek viselésére ideértve a T-195/08 R. sz. ügyben az ideiglenes intézkedés iránti eljárással kapcsolatban felmerült költségeket is.

Vilaras Prek Ciucă

Kihirdetve Luxembourgban, a 2009. december 10-i nyilvános ülésen.

Aláírások